

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravištvu: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

Osrednje glasilo državnih nameščencev in upokojencev.

Dr. Fran Ogrin:

Moralna in gospodarsko-politična kriza.

Novoletna, razmišljanja.

Zopet nam je uteklo leto v nepovratno večnost. To nas sili k razmislenju, in sicer v splošnem in glede uradniškega položaja.

Silnih revolucionarnih pokretov, ki so do dobra pretresli obstoječe pravne, kulturne in gospodarske razmere, imamo v zgodovini človeštva več (reformacija in protireformacija, francoska revolucija itd.) Sem moramo prištevati tudi zadnjo svetovno vojno. Kako so se zamajali ob njenih posledicah etični, gospodarski in socialni temelji človeške družbe, to vidimo in čutimo le predobro.

Prejšnji človek, v celem poštenjak in idealist, je postal skoro muzejski predmet, na njegovo mesto pa je stopil človek-egoist, brezobzirnež in materialist. Vse se lovi le za dobičkom, vse hoče obogatiti in uživati, seveda na lahek, tudi goljufiv način, torej na stroške drugih. Ta doba je tudi rodila na eni strani pretirani, nezdrav bohotni kapitalizem, na drugi strani — v slabo izprevrženi delavsko-razredni sistem — boljševizem in komunizem.

Toda še je bilo zdravega, krščanskega jedra v človeštvu in ob spoznanju, da brez idealizma, brez individualizma ni obstoja, napredka in razvoja, so započeli modri, duhovno nadahnjeni možje silen boj zoper zmaterializirane človeškega rodu, zoper enolično posploševanje vseh prirodnih, socialnih in gospodarskih stopenj in razlik. Načelo naj bi bilo: Vsi ljudje imajo pravico do udejstvovanja, do človeka dostojnega življenja in uživanja zemskih dobrin; toda dejansko uveljavljanje posameznikov in skupin v življenjskem vrvežu je različno in stopnjevano spričo različnih duševnih in telesnih sposobnosti. To pa baš vodi do gospodarskih in socialnih stopenj in razlik v človeštvu. Te ne smejo biti osnova za čezmerno kopičenje bogastva časti in moči na eni ter za prehudo uboštvo in družabno brezpomembnost na drugi strani.

Medsebojni boj naznačenih sil se vrši po vojni že leta in leta in valovi zdaj sem, zdaj tje. Obveljati mora končno ono, kar je za človeštvo najboljše in najbolj koristno. Delati je na to, da zavlada zopet več strpljivosti, bratstva in človečnosti, da bodo ljudje zopet brez nepotrebnih predsodkov, bolj domači in zaupni; da se odpravi brezposelnost, da se izboljša položaj nižjih slojev ter da se omogoči in olajša vsem v čim večji meri dostop do človeških dobrin.

Človeštvo bije pa še drug boj. Pred svetovno vojno je bilo vse gospodarsko udejstvovanje držav lepo opredeljeno. Tu v glavnem industrija, tam v glavnem agrarna produkcija, izmenjava blaga med državami urejena iz za desetletji, stoletij. Zlasti so tvorile evropske države veliko gospodarsko enoto. Pred več leti pa se je začel močan preobrat. Zapadno-evropske in industrijske države (Nemčija, Francija, pa tudi Avstrija in Češkoslovaška) so hotele kar na naglo postati tudi agrarne države. Njihovo prizadevanje gre za tem, da pridelajo doma tudi čim več agrarnih proizvodov, da zmanjšajo s tem uvoz in izboljšajo svojo trgovinsko bilanco. Evropske agrarne države pa stremijo spet, da bi ustvarile lastno industrijo in s tem zmanjšale uvoz in industrijskih produktov.

Pri tem nasprotujočem si tekmovanju so bile na boljšem industrijske države. Lažje je namreč začeti čez noč s kmetijstvom in inorejo, kakor pa s tehnično racionalnim obratovanjem

v tovarnah in v industriji sploh. Posledica: izvoz agrarnih produktov je zastal, s tem pa tudi dotok tujega denarja in deviz, kar je povzročilo, da je padla kupna zmožnost agrarnih držav. Na drugi strani pa so se lete postavile na stališče: Če nočete našega žita, lesa in živine, še mi nočemo vaših tekstilov, železnih in drugih izdelkov. Kupovali jih bomo le za potrebo in le tam, kamor gredo naši agrarni proizvodi.

Agrarne evropske države so tudi pričele z obrambo in ukrepanjem. Na agrarnih konferencah v Sinaji, Bukarešti in Varšavi so se posvetovali in stavljale zahteve, ki naj bi bil z njimi uravnan medsebojni uvoz in izvoz evropskih agrarnih in industrijskih držav. Tako se je sestala i mednarodna gospodarska carinska konferenca novembra meseca v Ženevi. Na tej bi se bile dovolile evropskim agrarnim državam preferenčne (izredno ugodne) uvozne carine za njihove agrarne proizvode navzlic odporu zagovornikov sistema maksimalnih ugodnosti, da ni ta preklicani svet tako tesno gospodarski povezan.

Zapadno-evropske industrijske države so namreč v dvojni tesni zvezi tudi s prekomorskimi državami. Izvažajo tja svoje industrijske izdelke, in sicer v veliko večji množini, kakor v evropske agrarne države, od tam: iz Zedinjenih držav Severne Amerike, Kanade, Avstralije in Argentine pa uvažajo agrarne proizvode. Če tedaj dovolijo uvoz evropskih agrarnih produktov po izjemnih nižjih carinah, izgube tržišča za svojo industrijo v prekomorskih državah, ki bi se maščevale, če bi bil uvoz njih agrarnih proizvodov v Evropo ogrožen.

Tako je prišla ženevska konferenca na slepi tir. Ko se je še storil brez vrednostni poklon upravičenim zahtevam evropskih agrarnih držav, je bilo konec teoretiziranja in gospodje so se razšli. Evropski agrarni blok bo moral problem na kak način rešiti, eventualno kakor je to danes običaj na političnem polju — z dogovori od države do države.

Če premotrimo vse to in si pred očimo, da je danes svetovna produkcija za 17% večja od predvojne, da vlada danes sistem štednje in na splošno zmanjšane potrošnje, da je v celotnem narodnem gospodarstvu še vse preveč nesolidnosti in brezobzirnega izkoriščanja, pa razumemo današnjo hudo svetovno gospodarsko krizo. Posledice: negotovost, brezposelnost, revščina, draginja, obupni položaj kmetov, so znane.

Paralelno z gospodarsko krizo obstoja svetovna politična kriza. Vse povsod revolucije (Brazilija, Argentina, Afganistan, homatije na Španskem in v Rusiji), tekmovalne države, nezadovoljnost premaganih držav, težnje po reviziji mirovnih pogodb, klic po razorožitvi — države pa se oborožujejo — tako je ves svet v nekakem mrzličnem stanju.

Spričo vseh teh zmot, težav in zmešnjav ni možno, da bi bilo človeštvu dobro v idealnem in materialnem oziru. Razrvano in vse križem sprto stopa v novo leto. Tako trpimo tudi mi, dasi prenaša gospodarsko krizo Jugoslavija lažje kakor druge države.

Neugodno stanje, kamor je po vojni zabredlo človeštvo, vpliva naravno tudi na položaj uradništva, kakor po vsem svetu, tudi v naši državi, dasi je uradniškemu stanu ponekod drugod še slabše.

Tako so ostale naše glavne potrebe

in težnje: da se zagotovi državnim nameščencem v pravnem in materialnem oziru primerni in dostojni življenjski standard, še neizpolnjene. Težko čakajo na to upokojenci, pripadniki II. in III. kategorije ter zvičniki, služitelji in dnevničarji. Sicer pa tudi prejemki I. kategorije, zlasti do 3. skupine, ne zadoščajo za današnje potrebe.

Naj bi novo leto prineslo vsaj delni prepoved in boljše sporazumevanje

Dr. K. D.:

Vračunavanje dnevničarske službe.

Naš uradniški zakon pozna razen pravih državnih uslužbencev še druge, o katerih govori člen 130. Ta pravi v prvem odstavku: »Država sme najemati kontraktualne uslužbence ali dnevničarje brez ozira na to, ali so državljani kraljevine ali inozemci.«

Ker določa drugi odstavek čl. 137. uradniškega zakona, da se »onim, ki so poslovali pred vstopom v državno službo v službi države kot kontraktualni uslužbenci (čl. 130.), šteje čas, ki so ga prebili pri tem poslovanju za pokojnino«, se je v skladu s tem predpisom in na temelju določbe čl. 241. uradniškega zakona, ki pravi, da »se šteje čas državne službe, ki se šteje za pokojnino, tudi za odredjanje periodičnih stopenj osnovne plače«, doslej redno priznaval bivšim dnevničarjem ves čas, katerega so prebili kot dnevničarji, za določitev in izračunavanje skupne državne službe.

V poslednjem času je pa zavzela glavna kontrola napram temu tolmačenju nasprotno stališče. Oporava namreč upravičenost vštrevanja dnevničarske službe z naslednjo utemeljitvijo, ki jo posnemamo iz nekega konkretnega primera, kjer je glavna kontrola vložila tožbo na državni svet z naslednjim utemeljevanjem:

»Z rešitvijo finančne direkcije v L. je bil priznan g. N. N., zvičniku v N., v leta državne službe in za stopnjo osnovne plače tudi čas, katerega je prebil pri pošti v M. od 19. V. do 28. XI. 1926. kot dnevničar.

Ta rešitev se protivi čl. 130. in 137. uradniškega zakona.

Čl. 130. izrečno poudarja, da taki uslužbenci-dnevničarji nimajo pravic, katere imajo ostali državni uslužbenci po uradniškem zakonu, dočim čl. 137. priznava samo kontraktualnim uslužbencem v ožjem smislu dobo, odsluženo v ti službi, če kasneje stopijo v državno službo kot redni uslužbenci.

Ker g. N. ni bil kontraktualni uslužbenec, temveč navaden dnevničar — kakor sam zakonodajalec dela razliko med temi dvema v čl. 130., 2. in 3. odst. — se imenovanemu ni mogla priznati doba od 19. V. do 29. XI. 1926., ker za to ni zakonskega temelja.

Dasí v prvem odstavku čl. 130. stoji »kontraktualne uslužbence ali dnevničarje«, vendar se ta veznik »ali« ne more smatrati, da označuje tautologijo istega pojma, niti se z njim kontraktualni uslužbenci in dnevničarji ne izenačujejo. S tem se je hotelo samo reči, da more država razen rednih državnih uslužbencev izjemoma postavljati tudi uslužbence z zmanjšanimi pravicami, to so pa kontraktualni uslužbenci ali dnevničarji, t. j. eno ali drugo, ali pa te in one. Dočim se namreč v 2. odst. čl. 130. vidi, da se taki uslužbenci sprejemajo za dnevničarje na temelju nekega splošnega predpisa, se nasprotno v 3. odstavku izrečno ugotavlja, da se kontraktualni uslužbenci v ožjem smislu najemajo samo izjemoma in to pod določenimi pogoji.

Prav tako je jasno, da se 2. alineja

med narodi glede svetovnih vprašanj, da se tako omili svetovna in naša gospodarska kriza! V naši državi pa naj dalekosežni gospodarski ukrepi vlade, storjeni konec leta, rodé čim več uspeha, da olajšajo in omilijo gospodarsko krizo. Naj bi se zadovoljilo našim upravičenim uradniškim težnjam in zahtevam v korist narodu in državi!

Bodi tedaj vsem in vsakemu: Zdravo, srečno, srečnejše novo leto!

čl. 137. nanaša samo na kontraktualne uslužbence v ožjem smislu. Tudi po tem, ker po čl. 130. taki uslužbenci-dnevničarji nimajo pravic, kakršne imajo ostali državni uslužbenci po uradniškem zakonu. Če bi se trdilo nasprotno, bi to značilo, da zakonodajalec ni bil dosleden, in da med čl. 130. in 137. postoji očitna in groba kolizija.

Drugi odstavek čl. 137. je izjema od občege pravila, izjema katero je treba najožje tolmačiti in ki se ne more razširjati tudi na navadne dnevničarje. Če je zakonodajalec hotel tudi njim priznati pravice, katere je dal kontraktualnim uslužbencem, če kesneje stopijo v državno službo, bi bil to povedal, ali bi se bil enostavno skliceval na čl. 130. On pa tega ni hotel, temveč je izvil kontraktualne uslužbence v 2. odstavku čl. 137.

Iz teh razlogov je glavna kontrola na svoji obči seji ugotovila: da je ta rešitev nepravilna in je odločila, da se proti nji uporabi pravno sredstvo.

Zato je na temelju čl. 26. svojega zakona glavni kontrolni čast predložiti državnemu svetu tožbo proti temu rešenju s prošnjo, da ga izvoli državni svet razveljaviti.

Utemeljevanje glavne kontrole je jasno, dasi smatramo, da bi bilo treba z ozirom na obče določbe prejšnjih (n. pr. avstrijske) in tudi še danes veljavnih uradniških pragmatik v drugih državah v dvomljivih slučajih, kjer se zakon nejasno izraža, zakonska določila tolmačiti v prid državnim uslužbencem. Besedilo 1. odstavka čl. 130. je pa popolnoma jasno. V njem so z označbo »kontraktualni uslužbenci ali dnevničarji« označeni nedvomno vsi pogodbeni, nepragmatično nastavljeni državni uslužbenci. Z izrazom »ali dnevničarji« je po našem mnenju hotel zakonodajalec samo opisati, oziroma raztolmačiti pojem »kontraktualni uslužbenci, ker se je bal, da bi morda kdo tujko napačno razumel.

Za to naziranje govori tudi dejstvo, da 3. odstavek čl. 130. omeji en del kontraktualnih uslužbencev s tem, da jih označi kot kontraktualne uslužbence v ožjem smislu. Zato je možno sklepati e contrario, da so kontraktualni uslužbenci v širšem smislu, t. j. v tistem smislu, kakor ga vsebuje 1. odstavek, čl. 130. vsi pogodbeni uslužbenci, pa najsi vrše višje kvalificirane (uradniške) ali pa navadne dnevničarske (dninarske) posle. Saj so v bistvu ti slednji (dnevničarji) tudi pogodbeni — kontraktualni nameščenci, kar se najbolje vidi iz tega, da so se (v Sloveniji vsaj) do uveljavljanja uredbe o pogodbenih uradnikih in dnevničarjih od 29. julija 1927., št. 51.545, sprejemali tudi pravi dnevničarji v službo le na podlagi posebne pogodbe, ki je vsebovala vse, za vsako službeno pogodbo značilne znake, kakor določila o značaju in obsegu dolžnosti, o trajanju službenega razmerja, o nagradi, o odpovednem roku itd. Sicer je pa tudi enostranski odlok o sprejemu v službo

države, katerega predpisuje za postavitev dnevničarjev že omenjeni pravilnik, prav za prav le nekak nadomestek obojestranske delovne, oziroma službene pogodbe.

Enako razume pojem »kontraktualni uslužbenci« seveda tudi 2. odstavek čl. 137. V dokaz služi že sama okolnost, da dnevničarjev ta člen izrečno ne izvzema. Po načelu: »v dvomljivih slučajih v prid uslužbenca« sme mo torej sklepati, da so tudi tu miš-

ljeni kontraktualni uslužbenci v širšem smislu, t. j. vsi pogodbeni nameščeni državni uslužbenci, višjih in nižjih vrst.

Kolikor nam je znano, državni svet o ti tožbi glavne kontrole še ni sklepal in še ni izdal razsodbe. Bo ta razsodba vsekakor zelo važna za premnoge državne nameščence, bivše dnevničarje, in bomo zato o svojem času o nji izčrpno poročali.

Položaj državnih upokojencev na Nemškem.

Državni nameščenci Nemške republike pridobijo pravico do pokojnine po 10 letih dejansko izvrševane službe. Če uslužbenec umre prej, preden je dosegel za pokojnino potrebno število službenih let, se sme njegovim vdovi določiti pokojnina, njegovim otrokom pa preskrbnina oziroma sirotnina, če postojijo za to posebni razlogi, predvsem če je vdova revna in je sicer družina to zaradi dobrega službovanja pokojnika, ali sicer zaslužila.

Do pokojnine za nimajo pravice tisti drž. uslužbenci na Nemškem, ki zapuste državno službo, so pa še sposobni za službovanje, tudi če imajo že 10 let efektivne službe. Prav tako tudi njihove vdove ne dobe pokojnine, če je tak državni nameščenec po svojem izstopu iz državne službe umrl.

Pravico do pokojnine, oziroma do sirotnine imajo preostali, če si je državni uslužbenec ob smrti že pridobil pravico do pokojnine, oziroma če je pred smrtjo že užival pokojnino. Posvojeni otroci kakor tudi otroci, sprejeti v oskrbo, so izključeni od pravice do prejemanja sirotnine. Vdove dobe 60% pokojnine umrlega moža, oziroma tiste pokojnine, do katere bi pokojni imel pravico, če bi bil na dan smrti upokojen. Vendar mora znašati najmanjša vdovska pokojnina vsaj 648 mark na leto, t. j. približno skoro 9000 Din. Najvišja vdovska pokojnina pa znaša 8720 mark na leto, kar bi bilo približno 115.000 Din. Vdova izgubi pravico do pokojnine s smrtjo in če se vnovič poroči.

Otroška pokojnina znaša petino materine vdovske pokojnine. Sirote brez očeta in matere pa prejemajo tretjino vdovske pokojnine, in sicer vsako dete ves znesek. Otroci prejemajo preskrbnino do svojega 18. leta starosti ali pa do poroke.

Posebne določbe veljajo za slučaj, če se je umrl državni uslužbenec oženil neposredno pred smrtjo in če je bila njegova žena znatno mlajša od

njega. Če je vdova mlajša od svojega pokojnega moža za več nego 15 let, se ji pokojnina zmanjša, in sicer za vsako leto te razlike preko 15 let za dvajsetino. Tako se odbijajo odstotki do razlike med zakonca, ki znaša 25 let. Vdovska pokojnina se pa ne zmanjšuje tudi pri največji razliki v starosti, če sta živela zakonca dlje nego 10 let v zakonu.

Pravico do pokojnine tudi nima vdova po državnem upokojencu, ki se je poročil z njo tekom treh mesecev pred smrtjo. Pri tem je pa treba seveda dokazati, da se je zakon sklenil nalašč za to, da bi vdova dobila pokojnino. Če tega ni mogoče dokazati, se prizna vdovi pokojnina tudi v slučaju, če zakon še ni trajal tri mesece.

Omenili smo že, da je preskrbnina otrok vezana na pogoj, da otroci še niso dosegli 18. leta starosti. Od te določbe so posamezne izjeme, tako da je mogoče otrokom dovoliti še nadaljnje izplačevanje oskrbnine pod pogojem, če obiskujejo šolske zavode ali se sicer izobrazujejo in pripravljajo za svoj bodoči poklic in pa če imajo manj nego 30 mark mesečnih dohodkov. Če sta ta dva pogoja izpolnjena, se jim preskrbnina nakazuje do dovršenega 21. leta.

Slično kakor pri nas se dovoljujejo na Nemškem vdovam in otrokom umrlih aktivnih ali upokojenih državnih uslužbencev posmrtna podpora. V ta namen se jim izplača trikratni mesečni znesek celokupnih službenih prejemkov umrlega. Vstete so v to vsoto tudi vse doklade in dodatki za ženo in otroke.

Že iz gornjih navedb je videti, da je pokojninsko pravo državnih uslužbencev na Nemškem, kolikor se tiče vdov in sirot, precej slično urejeno kakor pri nas. Posamezne določbe so pa še ugodnejše.

Oplačilnica za slovenijo

Ljubljana, Mikišičeva cesta šte. 6
pripriprava svojih guto zalogo vseh vrst manufakturnega blaga. Državni uradniki dobijo blago na obroke samo s predložitvijo uradne legitimacije.

Francevič:

Izvirno silvestrovanje.

Koliko je tega sto ali dvesto let? Težko je povedati kaj določenega. To, liko pa je gotovo, da se je zgodba pripetila pred daljšim časom. Od naših junakov ni več ne čevljev ne čavljjev, edino rahel spomin v ljudskem izročilu.

Na Silvestrovo je priplula jadnica mimo Sv. Marka v Tivat, Poveljnik in njegov pribočnik sta odrinila naprej v Kotor, moštvo pa sta naročila, naj se drži pametno, dokler se po praznikih — čez dva dni — ne vrmeta.

Da bi mladi fantje dolgočasovali na ladji? Še na kraju razuma jim ni bila slična namera. Eden ostane lepo za stražo, štirje pa hajdi na kopno. Sprehajajo se po Tivtu, ki kaže s svojim imenom na slavno kraljico iz starega veka. Radovedni in radogledni pomorščaki se izprašujejo, kje bi dobili priliko za romantična doživetja. Marij Šiškovč se je prvi naveličal pohajkovanja in zavil v preprosto taberno, kjer Bog roko moli žejnemu prepotniku. Tu je sedel prileten pivec, ki se je z južnjaško naglico pridružil našemu znancu in se zapletel z njim v pomenek.

»A ti si Mario Šiškovč,« povzame možance v kratkem. »Znam. Tvoj oče te čaka že deset let. Ovdovel je, medtem ko ti križariš po morju, ter se

tudi na novo poročil. Ker pa se rado dogaja, da se izgubljeni sinovi vračajo ob velikih praznikih, je svoji drugi ženi, ki tebe ne pozna, naročil prapravititi vse potrebno za tvoj sprejem.«

Šiškovč je hotel izprva prosvedovati, češ, da se stari govorčin moti. Toda radoznalost in želja po prigodah mu je zavezala jezik. Tako je poslušal sobesednika brez ugovora.

»Očeta nocoj ni doma. Za tri dni je odpotoval v Trebinje« nadaljuje sivolasi posrednik. »A mačeha je pravila zato slastno in sočno večerjo. Kar sline se mi cede. Zaklala je purana in na pipi ima izvrstnega grka poleg drugih odličnih vin.«

Šiškovč urno poravna zapitek in odhiti proti naznačeni hiši, kjer naj bi gospodaril njegov oče. Mislil si je: »Lepo, prav lepo. Nocoj se doma pri pisani mami dosita najem in do mile volje napijem. Mogoče pade tudi kaj evenka v žep.«

Gospa mačeha ga je prijazno sprejela. Pastorka je posadila za mizo in mu pričela streči z najboljšimi pri grizki. Kar nekdo potrka. Namišljeni sin se neugodno zdrzne, češ: »Ako pride sedaj gospodar in opazi, da nisem njegov izgubljeni sin, bo velika zadrega, prava zadruga.« Ozira se po svojih stvarih, kako bi jih v sili porabil ter odkuril na plano. Pa ni bilo treba. Kajti izpred vrat je zadonel znan glas, ki je zanosito besedoval in

Vestnik.

Bolj veselo in srdečnejše

novo leto

voščita vsem naročnikom, sotrudnikom, prijateljem in bralcem
uredništvo in uprava.

Vabilo. Z današnjo številko stopamo v leto 1931. in vabimo vse tovariše, da nam ostanejo zvesti tudi v bodoče in nam pridobijo še novih naročnikov. Za vse cenjene gg. naročnike smo priložili danes položnice in prosimo vse najljubše, da nam z njimi nakažejo naročnino za prvo četrtletje 1931. in poravnajo morebitne zaostanke. Položnico dobi vsak; kdor ima naročnino že plačano, naj jo shrani za pozneje ali pa jo da tovarišu, ki še ni naš naročnik in ga pridobi za to, da postane naročnik.

Vse gospode tovariše, katerim smo poslali nabiralne pole, vljudno prosimo, da se zavzamejo z vso vmeno za list in nam pole čimprej vrnejo. Vse pa prosimo, da nam napišejo priimke in imena novih naročnikov »čistljivo«, ker podpisov posameznikov pri najboljši volji ne moremo uganiti. Uprava.

Za tiskovni sklad »Našega Glasla« so darovali: G. Jos. Jaklič, car. revizor v Studencih dvakrat po 25 Din = 50 Din, g. Viktor Kostanjevec v Ljubljani 10 Din, g. Drago Schmit v Trebnjem dvakrat po 5 Din = 10 Din, g. Jakob Tominc v Kamniku, gđc. Smolnikar Kristina v Šoštanju po 5 Din ter gosp. Ivan Volčanšek v Ljubljani 2 Din. Najiskrenejša hvala vsem!

Uprava.

Znak časa. Od uglednega prijatelja našega glasila, državnega upokojenca, smo prejeli pismo, iz katerega objavljamo v dokaz, kako malo najosnovnejšega smisla za stanovsko solidarnost je baš v naših »inteligentnih« krogih, sledeči odstavek: »Za »Naš Glasl« sem že izdatno posredoval, nisem pa kaj izdatnega dosegel. Naši tovariši nimajo čuta za skupnost. Marsikateri je še ironičen in pravi: »Če boste kaj dosegli brez mene dobro; ne morete pa ničesar doseči, da bi pri tem bil jaz od dobrote izključen!« — To je prav — k a v a l i r s k o ! ! — Napram taki, res »viteški« miselnosti ni pomoči. Prepričani smo pa, da je takih slučajev le malo med nami. Sicer bi izgubil še najbolj delavni človek res prav vso voljo do organizacijskega dela.

Neorganiziranci. Glasilo nemških trgovcev s premogom »Der Kohlenhändler« piše naslednje: »Mož, ki zaradi bradavice na tilniku ne kupi gumba za ovratnik, mož ki sede zadaj na odbijač železniškega voza da prihrani voznino, mož, ki zvečer svojo uro ustavi, da bi se mu ponoči preveč ne obrabila in ki pušča črko i brez pike, črko t pa brez črte, da prištedi nekaj

črnila, je kljub temu še lahko dostojen človek v primeri s tistimi, ki spravljajo plodove, katere pribori organizacija, pa čeprav ni njen član« — Ne velja samó za trgovce s premogom!

Nabiralne pole. Nekateri tovariši so že vrnili nabiralne pole in so med svojimi drugovi res pridobili več novih naročnikov našemu listu. Hvala jim! Vse druge pa prosimo, naj delajo za list in naj mu vsakdo pridobi vsaj še po enega novega naročnika. Imena nabiralcev objavimo v eni prihodnjih števil. V letu 1931. moramo število naročnikov še zvišati. Zato — vsi na delo. Tisk je velesila!

Zveza profesorskih slovanskih društev. Društvo jugoslovanskih profesorjev bo imelo svoj prihodnji redni občni zbor dne 7. in 8. julija 1931. v Mariboru. Na to zborovanje bodo povabljeni zastopniki vseh profesorskih društev Čehoslovaške, Bolgarije in Poljske. Kakor je čuti, se pripravlja predlog za ustanovitev zveze profesorskih društev teh slovanskih držav.

Liga slovanskih železniških uradnikov. Začetek decembra se je vršil v Sofiji kongres organizacije bolgarskih železniških uradnikov. Zborovalci so sklenili, da njihova organizacija vstopi v Ligo slovanskih železniških uradnikov, ki je kot prva strokovna organizacija združila slovanske železničarje.

Zenska — namestnica kaznilniškega upravitelja. Tajnica sodišča v Kragujevcu, gospa Angljelina Molerovič-Jovanović je bila imenovana za namestnico upravnika kaznilnice v Požarevcu. Imenovana kaznilnica ima tudi oddelek za ženske in je zato postavitev namestnice upravnika tem bolj upravičena.

Ljubljanski velesojem v letu 1931. Od 30. maja do 8. junija se vrši XI. mednarodni vzorčni velesojem v Ljubljani jesenski mednarodni velesojem, ki bo imel posebne oddelke za poljedelstvo, turizmo in higijeno bo pa od 29. avgusta do 9. septembra 1931.

Za mariborske državne nameščence in upokojence. Upravi obeh kinematografov v Mariboru sta na prošnjo ondotne Okrožne skupine državnih nameščencev in upokojencev dovolili letem in njihovim družinam popuste na cenah za vse predstave, razen ob nedeljah in praznikih. Za doseglo popusta se morajo državni nameščenci, oziroma upokojenci izkazati z legitimacijo.

Novi poštno-hranilnični predpisi. Ker so se v zadnjem času čisto dogodili primeri ponarejanj hranilnih knjižic, oziroma so neupravičenci poskušali dvigniti na protipostavno si prilasčene vložne knjižice vloge, je izdana odredba, da smejo v bodoče poštni uradi izplačevati kratkim potom brez

začne buditi vest, najrajši bi pobrali šila in kopita. Toda ljubezniva mačeha jih pridrži še pri zajtrku. Tudi ta jim je šel bajno v slast.

Ko pa se kanijo izmuzniti — glej spaka! Vrata so zapahnjena, tički pa ujeti. Bobnajo po durnicah — nič. Ro-potajo in razbijajo. Tedaj pa zadoni glas iz sosedne izbe:

»Dečki poravnajte najprej račun za jedačo in pijačo kakor tudi za nočišče. Okno vaše sobe je visoko. Na dvorišču pa straži popadljiv pes, na to vas opozarjam. Denar odrinite semkaj, kar tu spodaj skozi režo pri vratih. Drugače ne pridete pod milo nebo.«

Lahko si mislite, kako so robantili in rohneli nesrečni pustolovci, ki so morali pustiti v lopovski hiši tolikšen znesek. Toliko, da so zmogli napitnino. Naposled so vrata rignila in ucvrli so jo na plano.

»He, he, he, šišani Šiškovčiči,« se jim je rogal z vrta včerajšnji vabnik, stari zvodnik, »naša gospa je prebrisana. Takole gostov lovi o praznikih. Reči moram, da se ji skoro vselej obnese.«

Kaj si hočete? Človeška narava je že taka, da si marsikdo rad brez truda in mude privoščji kaj okusnega. V tistih časih so tam doli na solčnem jugu prekanjene »mačeha« mornarjem pripravljale še drugačnega razvedrila: žive goske, če smem brez spotike tako nazvati lahkoživa dekleta. To nasel-

krasnorečil: »Oj rojstni mi dom! Ljubodoma, kdor te ima; kdor pa te nima, prežalostno kima.«

Bil je njegov tovariš Rok Žic. Marij ga mačehi s primernimi besedami predstavi kot najboljšega svojega druga. »Tvoji prijatelji so tudi moji prijatelji,« mu veli gostiteljica. »kar ostane naj.«

Zopet se začuje trkanje. Marij se preplaši, češ, ako se je očka vendarle vrnil iz Trebinja? Izza duri pa se odzove nekdo: »Oj bodi mi pozdravljen, preljubi rodni krov. Prebelažen sem, da slednjič prišel sem domov. Kod hodi zlati očka?«

Pojavil se je še nov tovariš z ladjice, kmalu nato pa še četrti. Razsipno so blagovali od obilnih darov, ki jih je vrla gospodinja pridno nosila na mizo. Predstavljanje novih gostov je bilo poteklo toli spretno, da lažna mačeha ni mogla zaslutiti prevare. O tem se pomenkujejo, da bi pod gostoljubno streho ostali dva dni, ako bi jim poklic dovolil, tudi tri ali še več, najsi trdi star pregovor: Svakog gosta za tri dana dosta.

»Dobro zdravje!« napija Šiškovčič in se zamaka in zamika z izbornim lozičem.

»Dobro zdravje!« odmeva iz Žica in ostalih dveh pomorščakov.

Ko so se nasreballi in nasrkali, se jim je pričelo dremati. Gospa jim odkaže čumnato z dvema posteljema. Spali so kot ubiti. Drugo jutro se jim

odpovedi zneske v najvišji izmeri do 500 Din na dan. Prav tako bo poštna hranilnica odslej vlagateljem pisмено potrdjevala vsako vlogo; večjo od 500 dinarjev.

Medkrajevni službeni pogovori. Poštna oblastva opozarjajo, da se smejo medkrajevni službeni pogovori vršiti samo v najnujnejših slučajih, ker so telefonski vodi preveč obremenjeni s službenimi in državnimi pogovori, tako, da je vlada prejela mnogo pritožb iz poslovnih krogov, da je ob uradnih urah državnih uradov le težko dobiti zvzco v medkrajevnem prometu.

Pogodbeni učitelji. Vsi pogodbeno nameščeni učitelji, katerim je bilo podeljeno naše državljanstvo, bodo stalno nameščeni takoj, čim predlogu prosvetnega ministrstva pritrdi ministrski predsednik ter ga odobri glavna kontrola. Na novo ne bo noben kontraktualni učitelj več sprejet, ker je ves proračunski kredit že izčrpan in so vsa mesta zasedena.

Organizacijske vesti.

Učiteljska Samopomoč. Doslej je izplačalo obmrtno podporno društvo Učiteljska Samopomoč na posmrtninah 1.452.842,50 Din dedičem umrlih svojih članov. Zdaj znaša posmrtnina 12.500 Din. V letu 1930. se je priglasilo nad 400 novih članov, sprejetih in vpisanih pa je bilo 160. Sprejemna pristojbina znaša od 27 do 76 Din. Članski

prispevek za vsak slučaj smrti po 5 Din. Danes ima Učiteljska Samopomoč približno 2500 članov.

Društvo upokojenega učiteljstva, o čegar obnem zboru smo nedavno poročali, ima v svojem okviru tudi medsebojno posmrtno pomoč, ki znaša danes čez 1800 Din. Društvo šteje 365 članov; je pa v premoženjskem oziru prav dobro situirano in ima nad 20.000 Din rezervnega sklada.

PLAČE URADNIŠTVA V ITALIJI.

Iz dunajskega uradniškega glasila »Reichsverband der öffentlichen Angestellten« posnemamo naslednjo vest, ki podaja nove informacije o položaju državnega uradništva v Italiji, za katerih točnost pa seveda ne moremo prevzeti odgovornosti. To poročilo se glasi:

»Že v zadnji naši številki smo poročali, da baje 12%no znižanje uradniških plač v Italiji nikakor ni tako dalekosežno, kakor se poroča z mnogih strani. Sedaj moremo na temelju kr. dekreta, ki je stopil v veljavo na dan 1. decembra 1930., ugotoviti, kako učinkuje nameravano znižanje prejemkov italijanskih uradnikov. Člen 2. tega dekreta od 11. novembra 1930. pravi, da uradnikom, katerim se je plača zmanjšala, razlika med njihovimi prejemki od 1. julija 1929. in prejemki, kateri jim pripadajo po dekretu od 18. novembra 1930., pristoji pri 12% zmanjšanju samo še kot osebna doklada, ki pa ni vračunljiva v pokojnino. Ta razlika se torej uradnikom ne bo zadržavala ob izplačilu prejemkov, in se tudi plača za to razliko sploh ne zmanjša, temveč se to znižanje udeležuje še, če je uradnik zaradi periodičnih dodatkov k plači dosegel tako zvišanje prejemkov, da se z njimi kompenzira 12% odtegljaj.

Če to prenesemo na naše (t. j. avstrijske, op. ured.) razmere, bi značilo, da uradnik sicer napreduje po plačnih stopnjah, da pa s tem doseže zvišanje plače šele tedaj, čim s temi plačnimi stopnjami doseže višji znesek, nego je vsota te razlike. Na novo sprejeti uradniki pa seveda prejemajo od 1. decembra 1930. dalje za 12% zmanjšane prejemke. Iz tega torej sledi, da uradnikom, ki so bili pred tem dnem že v italijanski državni službi, prejemki dejanski niso bili za 12% znižani.«

Zdravstveni drobiž.

Kogar telesna toplota meri popolne dne med 4 in 5. uro pod pazduho več kot 37 stopinj, ta mora v posteljo. Vstati sme šele tedaj, če se njegova popoldanska temperatura skozi dva

dni ne dvigne nad 37 stopinj. A tudi tisti, ki imajo kronično vročino in mrzlico, morajo v posteljo, dokler bo lezen ne odide.

Ko pometaš, spravi majhne otroške po možnosti v prostor, kjer se ne kadi. (Iz »Zdravja«).

Za vsako roko primerno pero.

Amer. zlata nalivna peresa, najnovijša, v 4 barvah in vseh velikostih za vsako pisavo z garancijo za vse življenje.

A. PRELOG
LJUBLJANA
Marijin trg

Srečno novo leto

želi vsem svojim naročnikom

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Prepričajte se sami, da je strojno vezanje perila, oblek in pregrinjel najtrpežnejše, najlepše in najcenejše, ako je izdelano pri trdki

M LEITGEB
LJUBLJANA, Jurčičev trg 3.

Srečno novo leto

želi vsem svojim odjemalcem

Učiteljska knjigarna v Ljubljani.

bino pa so, takó trdijo hudomušni sedje zabavljači, krstili zlobni jeziki z italijanskim nazivom — tuj izraz nam pogostoma zveni kot olupšica, manj spotakljivo — in današnje ime Lepetane naj bi bilo po ti razlagi priča o nekdanji človekoljubni družabni ustanovi, o kateri pa dandanašnji ni več ne sledu, ne spomina.

Dr. Ljudevit Valjavec
(Kragujevac):

Mimo manastira v Žiči.

Vedno nas vleče v prirodo, najbolj pa na hribe, kaj čuda, da pri vsaki priložnosti proučujemo karte in pri tem iščemo višine in skušamo v duhu dognati približno sliko pokrajine. Šumadija je lepa, južno od Save ni nikjer večje dolgočasne ravnine; najprej je svet vedno valovit, počasi se vzpenja o ceste navzgor, previdno se spuščajo navzdol, nikjer ni prave strmine.

Če pa zapustiš Kragujevac in se oddaljiš za več ur, najdeš na vse strani izvzemši ono proti severu vedno višje in strmije hribovje. Obiskal sem že Črni vrh, zgodovinski greben, kjer so Srbi strašno potolkli avstrijsko armado, in zagledal proti iztoku, jugu in zahodu povsodi horicont zaprt z višjim hribovjem. Mikal me je posebno jug, kjer sem si obetal lep užitek.

Odločila sva se z mladim prijateljem, da jo udariva čez Kraljevo. To

mesto leži med Moravo in Ibrom; od tu imaš pot v krasne doline z znanimi kopališči, kakor sta Vrnjačka in Mataruška banja in na še lepše gore na vseh straneh. V lepi ibarski dolini pa nas je mikalo pogledati najprej zgodovinski manastir v Žiči. V Šumadiji je zelo malo cerkva, selo mora biti že precej veliko, da ima sploh cerkev; podružnice na gričih in hribih, kakor pri nas doma na Slovenskem pa sploh ne poznajo. Zvonjenje se zelo redko sliši. Ali zato je razmeroma mnogo cerkva, ki imajo svojo zgodovino, ne samo cerkveno, temveč tudi politično in vojno. Najbolj zanimivi so samostani in manastiri, kakor jim pravijo. Ti imajo še svojo posebno kulturno zgodovino, tako tudi manastir v Žiči.

Pot nas pelje iz Kraljeva po novem železnem mostu čez modro reko Ibar, na to se nam odpre ravna lpa cesta in po par minutah vidimo v daljavi petih kilometrov manastir, ki le po zapre pogled v gorsko dolino, natančno nad cesto, ki vodi ravno na to točko. Ko dospemo tja, treba pregaziti po malih kamenčkih gorsko rečico in podamo se na dvorišče cerkve. Ko ogledujemo zid, ki obdaja cerkev v četrkotu, z odprtinami za strele, vemo brez vsakega pojasnila, da stojimo na zgodovinskih tleh.

Sezidano je bilo to svetišče v trinajstem stoletju, kot »zadužbina«, katero je ustanovil Stevan Nemanjić. Vsem Srbom je ta kraj posebno mil

in drag, ker so se v srednjem veku do Dušana kronali vsi njihovi kralji tu. Glavni del cerkve je sezidan v bizantinskem slogu s kupolami. Sedaj se prenavlja, ali cerkev samo so na zunaj docela pokvarili. Vsa je zdaj gladko ometana in od temeljev do vrha enostavno z rdečo barvo prepletkana na sličen način, kakor so zadnja leta posebno v Mariboru stare neokusne hiše polepšali samo z barvo. To polepšanje cerkve je izzvalo celó, na najvišjem mestu nepovoljno kritiko, kakor mi je cerkovnik pripovedoval. Notranjost cerkve, ki je zelo enostavna, je bila nekdanj popolnoma preslikana na presno s prizori iz svetega pisma, ali največji del fresk je odpadel in so zdaj cerkvene stene prazne. Predprostor pred cerkvijo je lepo prenovljen iz kamna starega zidu, ali strop je na novo napravljen iz betona, ker se je stari porušil. Zanimiv je nizki zvonik, stoječ izven cerkve ob zidu, kateri s tem daje celoti vtis nekake svete trdnjave.

Samostan sam ni zanimiv; je to manjša novejša hiša brez posebnosti in izgleda kakor pri nas kaplanije ali gorska župnišča; običajno stanujeta tam samo dva menihi — kaludžera.

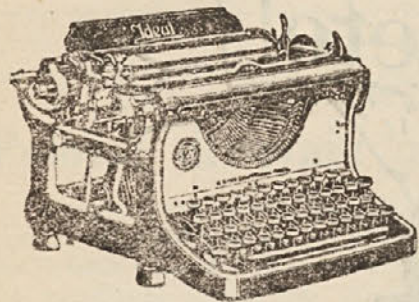
Odtod zavijeva s prijateljem navzgor po dolinici med gore, vedno višje, toda le prav počasi se svet dviguje. Par hišic pustiva za seboj in potem se diviva nenavadnemu pogledu — počitek teče po skali; fantazija vidi ka-

tarakte in išče že vodopade, toda o tem ni govora. Tu mora planinec biti zadovoljen, da vidi nekaj skale, kajti navadno je povsodi samo zemlja. Ali vendar najdeva nekaj novega, zelo strmo pot; to nama je v veselje, ker vedno po složni poti hoditi ni prijetno. Mikajo naju Stolovi; ali ura naju podučuje, da morava biti skromnejša; odločiva se zato za bližnji Lipar, ki sicer ni niti 700 m visok, ali je zelo strm in ima krasen razgled. Povzpneva se na prvi grič; ko se okreneva, nas že pozdravlja zopet v svitu solca naš manastir. To je res prekrasen pogled, ker se vsaka druga stavba v bližini skoraj skriva, kakor bi hotela reči, da nobena druga hiša ne pomeni nič.

Naprej je pot spet gladka in zelo strma, vrh vidiva vedno pred seboj, tako da naju pomanjkanje markacij prav nič ni motilo. Ko dospava na vrh, uživava to, kar sva si v Šumadiji toliko želela: planinski razgled. Pod nama leži Kraljevo in Mataruška banja, na desno Vrnjačka banja, na levo Čačak; najbolj pa naju zadivi zopet naš manastir, in nedaleč od njega se blesti v krasnih vijugah modri Ibar. Na drugi strani se nam bližajo grebeni Stoklov in drugih manjših gor, ki se kopičijo proti jugu. Uživam v obilni meri po dolgem času, kar uživa vsak planinec na lepem vrhu.

Tudi v Šumadiji se mi je odprl planinski svet.

Veletrgovina
A. ŠARABON
 V LJUBLJANI
 priporoča špecerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in
 deželne pridelke. — Raznovrstno rudninsko vodo.

Pisalni stroj „IDEAL“ modela D
 najmodernejša konstrukcija
THE REX Co.
 Ljubljana, Gradišče 10

Sem samo
 pol
 človeka
 ČE NIMAM DOBRE KAVE
 DOBITE DNEVNO SVEŽE PRAŽENO LE
 PRI TVD. **B. MOTOH**
 LJUBLJANA, VODNIKOV TRG 5.

Modno blago, perilo in po-
 trebščine za šivilje in kro-
 jače priporoča trdka
A. PERSCHE
 LJUBLJANA, Pred škofijo 21.

Tovariši!

Kupujte pri trdkah, ki
 oglašujejo v „NAŠEM
 GLASU“! Kdor podpira
 nas, ga podpiramo mi!

Pri nakupu radio aparatov in potrebščin
 se poslužujte specialne radio trdke
RADIOVAL, LJUBLJANA
 Dalmatinova ulica 13 (poleg hotela Štrukelj)
 PLAČILNE UGODNOSTI!

TEKSTILBAZAR

LJUBLJANA, KREKOV TRG ŠTEV. 10

nudi vsakovrstno manufakturno blago prvovrstnega iz-
 vora [angleško in češko blago], tako za moške obleke
 ter sukne, damske plašče, cefirje, volneno blago, perilo,
 platno, svile, pliš in druge v manufakturno stroko
 spadajoče potrebščine. — Cene in postrežba solidna.
 — Uradniki prejmejo lahko blago na odprti račun,
 ali pa pri takojšnjem plačilu primeren popust.

Vsem odjemalcem

Srečno in veselo novo leto 1931.

Srečno in veselo novo leto

želi vsem svojim cenj. od-
 jemalcem in prijateljem

Konfekcija FRANDE
 Ljubljana, Gradišče 4

Najboljši

šivalni stroji in
 kolosa znamke
GRITZNER in ADLER
 ter švicarski ple-
 tilni stroji, Dubied
 za rodbino, obrt
 in industrijo

Josipa
 Petelinca

LJUBLJANA, blizu Prešernovega spomenika. Telefon 2913.
 Pouk v vezenju brezplačen. Večletna garancija.
 Delavnica za popravila

Srečno in veselo novo leto 1931

želi vsem svojim cenjenim odjemalcem

Iglič Franc

krojaški atelje — Ljubljana, Pražakova ulica.

Srečno in veselo novo leto

1931

želi vsem svojim cenj. odjemalcem

Jakob Kavčič

parna pekarna.

Prva jugoslovanska tovarna dežnikov

JOSIP VIDMAR

LJUBLJANA

PRED ŠKOFIJO ŠTEV. 19

Solidnost v kvaliteti
 in ceni. — Točnost in
 natančnost v izvrše-
 vanju naročil!

EN GROS!

EN DETAIL!

Ustanovljena l. 1882.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15
 priporoča svojo zalogo
 dežnikov ter sprehajalnih palic
 Popravila se izvršujejo točno in solidno

Vsem svojim cenj. obiskovalcem

želita

srečno in veselo novo leto 1931

Fran in Roza Krapeš

kavarna in restavracija „Zvezda“.

RADIJSKA ODDAJNA POSTAJA LJUBLJANA

Pripravili smo za Vas tak

RADIO, kot si ga želite,

namreč visok v kvaliteti
 in nizek v ceni.

Naša reklamna prodaja, ki traja od 10. novembra do
 30. decembra 1930., obsega sledeče radijske sprejemne naprave:

- 400 D** etektorskih aparatov, kompletnih, z vsemi potrebščinami, ki so za
 poslušanje potrebne, za naplčilo Din 80.—
 ter petkratno mesečno plačilo po Din 45.—
- 300 E** noelektronskih aparatov, kompletnih, z elektrono, baterijami, anten-
 skim materialom ter eno slušalko, za naplčilo Din 100.—
 ter osemkratno mesečno plačilo po Din 75.—
- 200 T** roelektronskih aparatov „Reinartz“, kompletnih, z elektronskimi,
 akumulatorjem 18 ah, anodno baterijo 90 Volt, finim zvočnikom ter an-
 tenskim materialom, za naplčilo Din 240.—
 ter desetkratno mesečno plačilo po Din 180.—
- 100 Š** tirielektronskih aparatov „Reinartz“ z visokofrekvenčno elektrono
 z zamreženo anodo ter akumulatorjem 36 ah, anodno baterijo 120 Volt,
 izbornim angleškim zvočnikom Amplion AC 27 ter antenskim materialom,
 za naplčilo **380 Din** ter dvanaestkratno mesečno plačilo po **280 Din**.

Poslužite se ugodne prilike ter si naročite takoj Vaš aparat.

Ljubljana **Radio Ljubljana** Maribor
 Miklošičeva c. 5 Aleksandrova 44

MANUFAKTURNA TRGOVINA
FABIANI & JURJOVEC
 LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za
 gospode in dame. Belo blago za različno perilo v
 poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog.
 (Pliš, tapestri itd.) — Puh, perje, kapok, volna, žima
 vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških
 in čeških tovarn. Gg. uradnikom proti takojšnjemu
 plačilu 10% popusta.

Telefonska številka 2412

Štev. pošt. hran. 11.165

Vzajemna posojilnica v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Miklošičeva cesta 7

v lastni palači, dovoljuje pod ugodnimi pogoji vsako-
 vrstne kredite in posojila državnim uslužbencem
 proti poroštvu, zaznambi na prejemke, zastavi življen-
 skih polic in vrednostnih listin ter vknjižbi na posestva.
 Odplačilo v mesečnih obrokih. Uradne ure od 8.—2.

C. J. HAMANN
 Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vlr nakupa perila,
 opreme nevest in novorojenčkov, perja, modnih
 potrebščin - Predtiskarja modernih ročnih del.